

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060307

DOM
2018-11-13
Stockholm

Mål nr
M 11269-17

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, slutliga beslut 2017-11-23 i mål nr M 2361-17, se bilaga A

PARTER

Klagande

T.A.

SAKEN

Ansökan om bidrag ur bygdeavgiftsmedel

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens beslut tillerkänner Mark- och miljööverdomstolen T.A. kostnadsbidrag enligt förordningen (1998:928) om bygde- och fiskeavgifter med 26 500 kr, att betalas ur avgiftsmedlen från Frykensärnas fond. Beloppet ska betalas ut av Länsstyrelsen i Värmlands län sedan denna dom vunnit laga kraft.

Dok.Id 1419329

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.avd6@dom.se
www.svea.se

Telefax
08-561 675 59

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

T.A. har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska bifalla hans ansökan om bidrag med 26 500 kr ur bygdeavgiftsmedel.

Till stöd för sitt överklagande har T.A. anfört i huvudsak följande:

Efter det att Fortum Sverige AB torrlade en underjordisk tunnel för rensning av en sandficka torrlades brunnen på hans fastighet XX. Även brunnar på andra fastigheter längre ner i dalen torrlades. Till skillnad från brunnarna på de lägre belägna fastigheterna fick inte brunnen på hans fastighet tillbaka vattnet utan den förblev torrlagd. Han tvingades därför installera en djupare brunnspump med större kapacitet. Det yrkade beloppet avser ersättning för felsökning och ny pump. Länsstyrelsen har i sitt yttrande bedömt att det är torrläggningen av tunneln som har orsakat vattenbristen på hans fastighet och att hans ersättningskrav är skäligt.

Det avtal från 2002 som mark- och miljödomstolen hänför sig till i sitt beslut gällde vattentäkten på XX så som fastigheten såg ut vid det tillfället. År 2007 genomfördes en fastighetsreglering som berörde bl.a. XX. Fastighetsregleringen innebar att mark överfördes från XX till bl.a. XY. Brunnen som är aktuell i detta ärende borrades först 2007 och det har inte varit några problem med vattentillförseln före det att Fortum tömde den underjordiska tunneln. Det var inte han utan en tidigare ägare som borrade brunnen. När han förvärvade sin andel av XX år 2014 hade han ingen kännedom om avtalet från 2002. Inte heller Fortum hade inledningsvis kännedom om avtalet. Han har inte sett den underjordiska tunneln utmärkt på någon karta över området och som lekman kunde han inte känna till problemet. Påverkan på vattentäkten var inte förutsägbar eftersom inte ens Fortum hade orsakssambandet klart för sig innan han hade samlat in expertutlåtanden.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Förutsättningarna för att få bidrag ur bygdeavgiftsmedel framgår av 4–6 §§ förordningen (1998:928) om bygde- och fiskeavgifter. Bidrag ur avgiftsmedel kan utgå till den som lider skada genom vattenverksamhet. En förutsättning är dock att ersättning för skadan inte tidigare bestämts av domstol. Vid avgörande om bidrag ska utgå eller inte ska hänsyn tas till vad som i varje särskilt fall kan anses skäligt. Möjligheten att få bidrag ur bygdeavgiftsmedel är grundad på billighetsskäl och den skadelidande kan inte göra gällande att ersättning alltid ska utgå (prop. 1981/82:130 s. 481).

Genom den utredning som finns tillgänglig i målet är det klarlagt att brunnen på T.A.s fastighet har sinat i samband med att Fortum torrlagt en underjordisk tunnel för rensning av en sandficka. Varken Fortum eller länsstyrelsen har ifrågasatt att det finns ett orsakssamband mellan den av Fortum vidtagna åtgärden och skadan på T.A.s fastighet. Mark- och miljööverdomstolen gör inte någon annan bedömning och finner således att det är utrett att T.A. lidit skada genom Fortums tillståndsgivna vattenverksamhet. Det är fråga om en oförutsedd skada och den begärda ersättningen är i sig skälig.

Frågan är då om avtalet från 2002 mellan den dåvarande ägaren till XX och den dåvarande verksamhetsutövaren vid Kymmens kraftverk medför att T.A.s ansökan ändå inte ska bifallas. Av de ingivna handlingarna framgår att avtalet gällde en annan vattentäkt än den som nu är aktuell och efter fastighets-regleringen år 2007 hör vattentäkten som avtalet gäller inte längre till XX. Det är därför inte oskäligt att T.A. får ersättning ur bygdeavgiftsmedel för skadan. Mark- och miljödomstolens dom ska därför ändras och T.A.s ansökan ska bifallas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B
Överklagande senast 2018-12-04

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Ylva Osvald, hovrättsrådet Ingrid Åhman, referent, tekniska rådet Dag Ygland och tf. hovrättsassessorn Ida Ståhle.

Målet har föredragits av Harry Hodzic.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

PROTOKOLL
2017-11-23
Handläggning i
parternas utevaro

Aktbilaga 13
Mål nr M 2361-17

RÄTTEN

Chefsrådmannen Ulf Klerfalk, tillika protokollförare, och tekniska rådet Nils-Göran Nilsson

SÖKANDE

T.A.

SAKEN

Ansökan om bidrag ur bygdeavgiftsmedel

Handlingarna i målet genomgås varvid antecknas följande.

Fortum Sverige AB, nedan Fortum, är numera verksamhetsutövare för Kymmens kraftverk, nedan kraftverket, som är ett underjordiskt kraftverk taget i kommersiell drift i januari 1987 för att via en bergtunnel nyttja fallhöjden mellan sjöarna Kymmen och Rottnan, allt beläget i Sunne och Torsby kommuner, Värmlands län. T.A. äger del av fastigheten XX, Gräsmark Sunne kommun och anlade sommaren 2007 en djupborrad brunn på fastigheten som är belägen högre upp i den dal, T- dal, i vars nedre del nyssnämnda tilloppstunnel passerar till kraftverket.

T.A. har nu ansökt om bidrag ur bygdeavgiftsmedel med 26 500 kr avseende kostnader för felsökning efter det att hans brunn torrlagts och för byte till kraftigare mera djupgående pump till brunnen. Till stöd för sitt yrkande har han anfört i huvudsak följande. Brunnen, djupborrad till 115 m och med ett flöde om 1 200 liter/tim, hade kapacitet att försörja tolv hushåll och han hade själv aldrig upplevt vattenbrist trots vistelse av åtta personer på fastigheten. Vecka 38 år 2016, när han hyrde ut stugan, uppstod däremot total vattenbrist och hyresgästerna fick åka hem efter endast en natt.

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1070 462 28 Vänersborg	Hamngatan 6	0521-27 02 00 E-post: mmd.vanersborg@dom.se	0521-27 02 80	måndag – fredag 08:00–16:00

Vattenbristen uppstod till följd av att kraftverket torrlade en tunnel för rensning av sandficka. Eftersom XX ligger högst upp i T-viks dal fick inte han, till skillnad från fastigheterna lägre belägna längre ner i dalen, tillbaka vattnet i brunnen utan den förblev torrlagd. Han nödgades därför, efter felsökning då inget tekniskt fel befanns föreligga, bekosta installation av djupare brunnspump med större kapacitet. Det är enbart kostnaden härför som omfattas av hans yrkande.

Fortum har i yttrande anfört att bolaget har tillstånd enligt sk vattendom att, såsom i förevarande fall, tömma tunneln på vatten och utföra underhållsarbeten varför Fortum inte är ersättningsskyldigt för eventuell påverkan på brunnen. Fortum har även kommenterat ett avtal från år 2002 (ingående som bilaga 16 till slutskrift i domstolens mål M 2-99 och som aktbil 8 i förevarande mål, se bilaga 1) och anfört att det avtalet utgör en uppgörelse år 2002 med dåvarande ägaren till fastigheten XX i en omfattning av fastigheten som förelåg före en fastighetsreglering år 2007. Fortum har vidare anfört att nämnda avtal visserligen reglerade skada för XX men avsåg skada för ett boningshus som numera, tillsammans med närliggande markområden, ligger på fastigheten Tötvik 1:31 medan den skada T.A.s krav i målet avser rör vattenbrist för ett fritidshus beläget på återstoden av XX; detta som ett resultat av nyssnämnda fastighetsreglering år 2007 då även den djupborrade brunnen till fritidshuset anlades. Fortum har slutligen anfört att eftersom Fortum följt samtliga villkor i gällande vattendom (M 2-99, slutlig dom 2006-12-22) är Fortum inte ersättningsskyldigt för T.A.s krav i målet.

Länsstyrelsen Värmland har i yttrande godtagit de sakuppgifter T.A. anfört - i huvudsak att Fortum i samband med underhållsåtgärder torrlagt tunneln vecka 38 år 2016 och att åtgärden orsakat vattenbrist på fastigheten och att förhållandet åtgärdats genom inköp av ny pump med kapacitet att pumpa upp vatten från lägre nivåer - och ansett att begärd ersättning är skälig.

Härefter meddelar mark- och miljödomstolen följande

SLUTLIGA BESLUT

Mark- och miljödomstolen lämnar T.A.s ansökan utan bifall.

Skäl för beslutet

Bidrag ur bygdemedelsavgift får enligt 4 § förordningen (1998:928) om bygde- och fiskeavgifter betalas för att ersätta skada på fastighet till följd av vattenverksamhet och ersättning för sådan skada tidigare inte bestämts. Vidare kan, enligt samma lagrum, en ansökan inte utan särskilda skäl tas upp till prövning innan tiden för sk oförutsedda skador utgått enligt gällande tillståndsdom.

De nu nämnda formella förutsättningarna för prövning av ersättningsanspråket är uppfyllda.

Av den ovannämnda bestämmelsens ordalydelse framgår vidare att det skall föreligga ett orsakssamband mellan de åtgärder utövaren av vattenverksamheten vidtagit och den skada som sökanden påstår sig ha lidit.

Det finns ingen anledning att betvivla de uppgifter T.A. lämnat i den frågan, nämligen att hans brunn sinat som en följd av Fortums underhållsåtgärder, vilka innefattat sänkning av vattennivån i tilloppstunneln till kraftverket. Dessa uppgifter har inte heller ifrågasatts av vare sig Fortum eller länsstyrelsen.

Emellertid reglerar ovannämnda avtal från år 2002, se särskilt § 7 i avtalet bilaga 1, för all framtid den påverkan kraftverket kan ha på fastigheten ”XX:s vattentäkt”. Det förhållandet att det härefter (år 2007) företagits en fastighetsreglering varvid det tidigare på fastigheten belägna bostadshuset reglerats till XY förändrar inte det faktum att avtalet, bilaga 1, alltså gäller fastigheten XX. Den information härom som avtalet förmedlar fanns tillgänglig för T.A. då han (eller någon hans företrädare eftersom T.A. fick lagfart på ¼ av XX

först den 20 januari 2014) år 2007 borrhade den nu aktuella brunnen för vattenförsörjning till det efter avtalets tillkomst uppförda fritidshuset på fastigheten XX. Eftersom avtalet följer fastigheten är det alltså även bindande för T.A.. Redan på grund härav kan alltså hans yrkande om bidrag ur bygdemedelsavgift inte bifallas.

Inte heller i övrigt kan anses föreligga någon skada som berättigar till bidrag ur bygdemedelsavgift eftersom förekomsten av tunneln och dess omgivningspåverkan måste anses ha varit förutsebar för T.A. när han anlade den aktuella brunnen.

Ansökan skall alltså lämnas utan bifall.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 432)

Överklagande senast den 14 december 2017.

Ulf Klerfalk
chefsrådman

Nils-Göran Nilsson
tekniskt råd

Hur man överklagar Mark- och miljööverdomstolens avgörande

Den som vill överklaga Mark- och miljööverdomstolens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Mark- och miljööverdomstolen.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till Mark- och miljööverdomstolen senast den dag som anges i slutet av Mark- och miljööverdomstolens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar Mark- och miljööverdomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningsstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvilla förekommit eller att målets utgång i Mark- och

miljööverdomstolen uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (domstolens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se